

gyermekirodalmi lap
2024. február

NAPSUGÁR

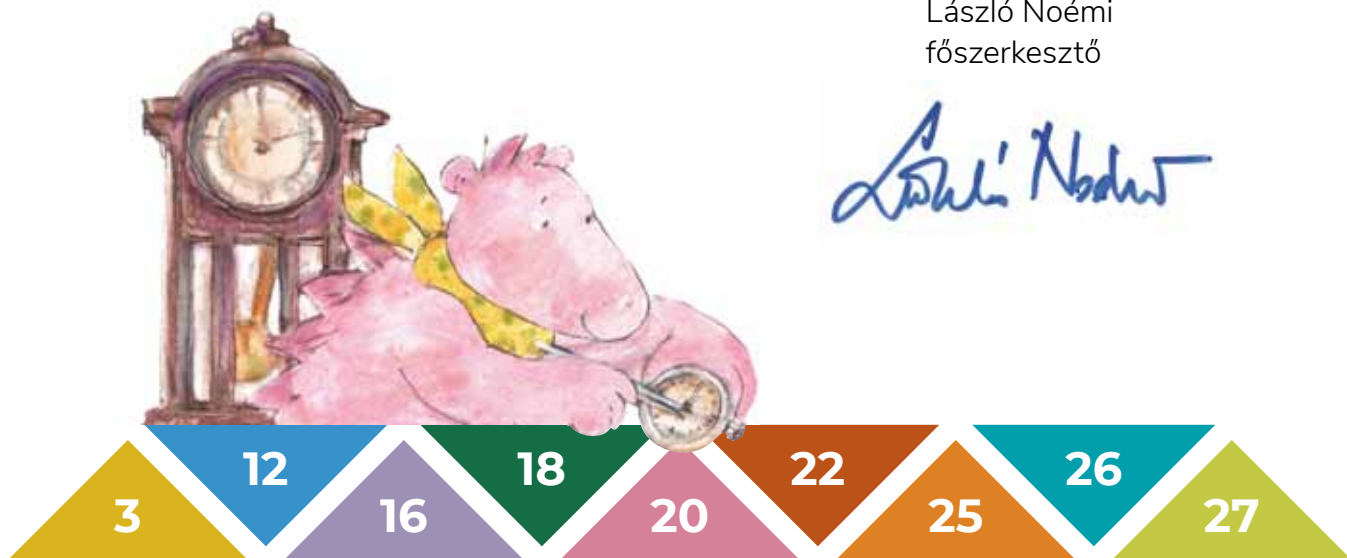
MESÉS MASKARÁK

Nagyon reméljük, hogy utolsókat rúgja februárban a tél, bár ezt, ugye, sosem lehet tudni! Azért rúgunk mi is egyet-kettőt farsangi virágos kedvünkben, hátha ijedtében eltakarodik a nagy hideg.

A Napsugár lapjain idődoktorról, Balázs doktorról mesélünk és versbe szedjük maskarás élményeink. Kakaskukorékolással lessük a hajnalt, és felidézzük a didergő király meséjét.

Örményországban barangolunk, körülnézünk a segesvári óvárban, különféle liszttekből kenyeret sütünk, jelmezelünk, jégkorongozunk, pöttyökből képet alakítunk. Tartsatok ki mókás-vicces, komoly-tudós, mesélő-mélázó barátotok, a Napsugár mellett továbbra is!

László Noémi
főszerkesztő

CÍMLAP: DARVAY TÜNDE

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. LXVIII. évfolyam 746. szám. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.

Főszerkesztő: László Noémi • Képszerkesztő: Bak Sára • Szerkesztő: Berki Tímea

Lapterv: Division Boutique Agency • DBA (www.teamdba.co)

Megrendelhető: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202 ap. 101 • 0264418001

naps.sziv@napsugar.ro • www.napsugar.ro • www.facebook.com/napsugar.szivarvany

A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: RO45RNCB0106026602080001 BCR CLUJ, RO70BTRL01301202P90961XX BT CLUJ, SC NAPSUGÁR-EDITURA SRL, CUI: 210622.

Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában, nyomdai előkészítés: Komáromy László.

ISSN 1221-7751

TÁMOGATÓINK:

ÁRA 9 LEJ

CSEH KATALIN

IDŐDOKTOR

Lajos bácsi, az idődoktor az órák sebésze. A műhelyben, ahol a napjait tölti, sok minden van: az asztalon szerszámok, apró műszerek s különböző méretű nagyítók. Az üveges szekrényben a hasznos dolgok mellett kacatok, limlomok hevernek, nagy kupacokban.

Az asztal alatt Párduc, a fekete kandúr békeesen szundikál. Lajos bácsi alacsony, kissé hajlott hátú bácsika, pödrött bajsza kackiásan áll, szemüvege az orrán. Hosszú, barna kötényben jár-keel serényen. Sokszor az éjszakát is a műhelyében tölti. Olyankor a hold-órát és a csillag-órát vizsgálgatja, mert néha azok is megbetegednek.

A hold-óra és a csillag-óra az égi időt mérik: a halhatatlanság meg a végtelen álmok idejét. Ha viszont elromlanak, akkor a halhatatlanság és a végtelen álmok ideje megtorpan, egy tapodtat sem mozdul előre. Lajos bácsi felmászik egy láthatatlan lajtorján az égre, és türelmesen szemügyre veszi pácienseit, alaposan megvizsgálja őket.

Aztán egyszer csak rájön, hogy mi a baj: Örökkévalóság menthetetlenül beleszeretett Múlékonyságba. Ellenállhatatlan varázsa rabul ejtette a szívét. Hamarosán egybekeltek, frigyükből született Tűnődés. Ő az, aki hol valamelyik csillag-ablakban, hol meg a hold-ablakban, vagy éppen egy felleg-ablakban könnyököl, és a földlakók fele áramoltatja gondolatait. Az ő idejét mérik most az égi órák meg néhány elszánt földi óra.

Mióta Lajos bácsi visszatért az égi világból, reggeltől estig kicsi műhelyében szorgoskodik, ahol sokféle órát találunk: a beteg órák a bal sarokban, a gyógyultak a jobb sarokban várakoznak. Vegyük most szemügyre a kókadozókat:

Ingás falióra bágyadt, beteg, nem méri már a virgonc percekét, csak álldogál búsan, szontyolog, nem tréfa ez, hidd el, komoly dolog.

Kakukkos falióra, mi történt vele? Nem szól a kakukkja már egy hete. Berekedt szegény, elment a hangja, tátog némán, a csöndet harapja.

Csendes falióra zajong, kiabál, van itt hajcihő, áll a bál, egész nap lármázik, nagy a ricsaj. Lajos bácsi töpreng, mi lehet a baj.

„Megvan, rájöttem, haza akar menni, nem itt a műhelyemben senyvedni, várja őt otthon zenélő párja, szíve is egyre azt kalapálja. Holnapután végre hazamehetsz, zenélő pároddal együtt lehetsz.”

Zsebóra zsebből megszökött, sokáig bujkált, rejtőzködött. Aztán hogy, hogy nem, idekerült, az óratengerben elmerült. Lajos bácsi, lásd, kihalászta, kezébe vette, megvizsgálta.

Idődoktorunk műhelyében a gyógyult órák türelmetlenül várják gazdáikat. Vannak viszont olyanok, akikért senki sem jön, ők örökbe fogadhatók. Ha arra jártok, térjete be, nézzetek körül, s ha megkedvelitek valamelyik elárvult órát, ne habozzatok, vigyétek haza. Előtte kérjétek meg Lajos bácsit, hogy tanítsa meg neki Tűnődés és az időközben született ikrek, Merengés és Mélázás idejét mérni.

BAK SÁRA rajzai

◆◆
KISS LEHEL

BALÁZS DOKTOR

Balázs doktor barlangjánál
rángatózik a szél, krákog,
nekifut bokornak, fának,
s csattognak, akár a rákok.
Mint aki sült halat evett,
és egy szálla torkán akadt,
sípol csak, és kavarja az
Ararátról hozott havat.

Balázs doktor barlangjából
rámorog a medve, farkas
– nincsen kedvük rászólni, hogy
„Ne viháncolj! Ne hamargass!”
Két kezében két szál gyertya
pislákol keresztbe téve,
Balázs doktor fohászodik,
és kilép a fagyos télbe.

MOLDOVÁN MÁRIA rajza

4

SZŐCS MARGIT

TERVEIM

Márciusban vadőr leszek,
áprilisban úrhajós,
májusban autóversenyző,
júniusban csillagjós,
júliusban fagylaltárus,
augusztusban bábművész,
szeptemberben balett-táncos,
októberben tengerész,
novemberben feltaláló,
decemberben rockzenész,
januárban milliomos,
akármibe is kerül,
februári karneválon
meglátjátok, magam leszek,
feltéve, ha sikerül.

ÁLL A BÁL

Áll a bál, farsangi bál,
seprűjével víg táncot
egy boszorka jár,
habruhában tündérlányka
hercegére vár.

Törpe Döme aranszögre akasztotta
ködmönkjét, kiskucsmáját,
s máris törli kiscsizmáját,
hiszen csupa hólé, latyak,
majd a kandallóhoz szalad.
Sárkány Samu hét fején,
no, mi lehet, kisöcsém?
Nem kalap, nem korona,
sem süveg, sem sapka,
selyemfátyol: álom-szabta.
Menyasszonynak öltözött,
de vőlegénye megszökött.
Kéményseprő, úrhajós,
varázsló és tenyérjós,
békakirály, Tavi Rózsa,
érkeznek már szépen sorba!
Áll a bál, farsangi bál,
csöndtündérrel víg táncot
harsány szélfi jár.

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

KIT TAKAR A MASZK?

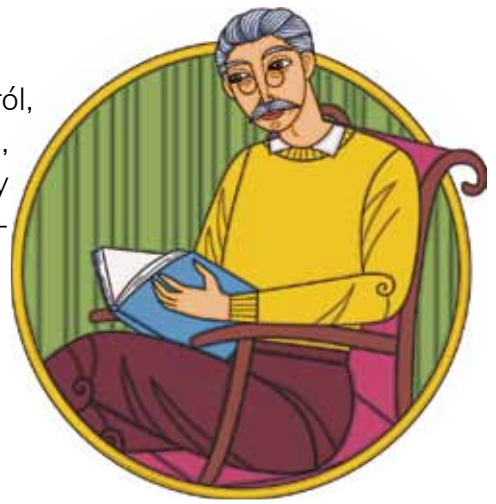
A maszk mögött ki lehet?
Akárcire tippelek,
kitalálni, így elsőre,
egyáltalán nem lehet.

Talán Anna, a mozgása
a macskáé, oly kecses,
de a szeme elárulja,
inkább Hajnal Csillag lesz.

Vagy esetleg Katalinka,
kinek keze-lába kurta,
bujkálni már nincs esélye,
elárulta nevetése.

◆◆ MESÉK A ZÖLD FOTELBŐL. Hallottatok Öcsiről, Krisztinkáról, Vilikéről vagy Vilmos atyáról? Találkoztatok-e Szikra Ferkóval, Győzelmes Gábrival? Róluk egy zöld fotelben ülve mesélt nagy kedvvel Méhes György író. Szerzőinket arra kértük, az ő szellemében írjanak új történeteket mindannyiunk örömére!

LÁSZLÓ NOÉMI

ÉRKÖLCS ÉS HAGYOMÁNY

A mi iskolánk szolid iskola. A tanítók a hagyományos értékekre esküsznek. A hagyomány szép és jó, az tart meg bennünket, mondják. A hagyomány minden, amit hosszú ideig sokan kényelmetlenül csináltak. Most mi csináljuk kényelmetlenül. Az erkölcs pedig minden, amit hosszú ideig sokan jól csináltak. Most nekünk kell jól csinálnunk. Mert iskolánk az erkölcs és hagyomány jegyében készít bennünket az életre.

A sok jóság meg kényelmetlenség elég idegesítő, de aztán a havas időszakban egyszer csak megjelenik Fatima. Az álarcos Fatima köldököt villant, és senki sem mondja, hogy erkölcs-hagyomány, hiába, hogy általában szolid ruházatban kell iskolába menni, a hajunk nem lóghat a szemünkbe, nadrágunk nem lehet szakadt, és nem szeretik, ha térdig vagy könyékig ér a pólónk.

Fatimán nincs póló, meg egyéb is alig van rajta, viszont van neki fátyla, jó sok, amin át-

tetszik a háremhölgy szépsége. Török basa is kerül, négy-öt is, farsang idején hirtelen nem sok lány és kevés fiú, hanem kevés lány és sok fiú lesz a mi szolid iskolánkban. Így esik, hogy nálunk februárban egy Fatimára több török basa jut.

A sok török basának nincs esélye Fatimát meghódítani, tekintve, hogy Zorro, torreádor, szupermen, kereszties lovag és pisztolyoskalapos cowboy is van, némelyikből több is. Röhögünk, amikor kiderül, hogy Fatima Sanyika a három béből, az egyik török basa Zsazsa a négy ából, Zorro pedig Julcsa a négy céből.

És akkor nem beszéltem még Artúrról, akiből tavasztündért varázsolt boszorkányos ujjú anyukája. És megsúghatom, hogy a torreádor én vagyok. Jól nézek ki, a tanci mégis azt hiszi, testőr vagyok. Hiába ismétlem sokadszorra, hogy nem, nem testőr, torreádor! Juszt is beolvassa a díjátadón, hogy harmadik díj: a testőr. Tor-re-á-dor!

Van szendvics. Degeszre ehetjük magunkat. Utána választhatunk, tea vagy málnaszörp. Szerencséseknek hájaskifli, pogácsa is jut. Táncolunk. Zorro török basával, Fatima

Piroskával, tavasztündér tükörtojással, torreádor kereszties lovaggal.

Sötétedik, de látni még, hogy odakint szálingózik a hó. Páran leszünk az udvarra. Táncoljanak csak a szupermenek meg cowboyok, mi inkább jól összemaszatoljuk magunk. Hó-mellvédet építünk, várostromot játszunk. A támadók legvérszomjasabbika egy aranyos boci, a legmenőbb védő egy sikkes apáca. Azaz Gézu, a folyosó réme.

Elég viharverték vagyunk, mire a díszterembe visszaterelnek bennünket. A tanci kilátásba helyezi, hogy megcibálja a fülünk. Mit szólnak majd a szülők a szétázott, megszaggatott jelmezekhez? Hiába mondjuk, hogy mi az udvaron a hagyományt ápoltuk és az erkölcsös magaviseletet gyakoroltuk.

Hát látott már valaki várvédőknél hősiebb figurákat? Hagyományosabb dolgot egy klasszikus ostromnál? A tanci úgy tűnik, látott, úgyhogy nagy a veszély, hogy lehúzzák a magaviseletem. Nem tudom, mi lesz. Hátha megússzuk. Hiába, na. A mi iskolánk szolid iskola.

KAKASOK

Eleinte teljesen egyformák voltak. Minden csirke egyforma színű és nagyságú volt. Mindegyik éles csiripeléssel követelte ételadagját. Apa hozta hatalmas kartondobozban, nagy sárga porszívó fotója volt rajta. Eugénia etette, itatta a csirkéket.

Pár nap múlva elengedték őket a tyúkudvarban. Kedvükre szaladgáltak, kapargáltak. Jókora részt elkerített apa a kertből, de legalább jól érzik magukat a csibék – gondolta Eugénia. Mire a hó olvadozott, már látszott a kis tarajuk. Eugénia nem tudta, melyikük kakas, melyikük tyúk, csak azt látta, hogy egyformán jól fejlődnek. Aztán elolvadt a hó, kedvükre szaladgáltak a csirkék. Az idő kora tavaszinak tűnt, pedig még tél volt.

Ahogy rásütött a nap a Kakasos templomra, Eugénia eltöprengett. Biztosan ezekből a még nyeszlett csirkékből is kikerül legalább egy olyan szép kakas, mint az ott, a templom tornyán.

Pár nap múlva már kezdődött a szárnypróbálgatás. Igaz, inkább sárfröcskölés lett belőle, de a csirkék taraja kezdett már különbözni. Eugénia már tudta, hogy az enyhén lekonyuló tarajú: kicsit lusta, az pedig, amelyiknek alig van taraja, szinte-szinte repülni tud.

Apa kijelentette: le kell vágni a szárnyukat! Eugénia nagyon megijedt. Kiderült azonban, hogy csak a tollakat vágják le, a művelet teljesen fájdalommentes és ártalmatlan. Úgyhogy ketten apával a megfelelő szerszámokkal elvégezték ezt a munkát, és úgy tűnt, a csirkék hálásak érte.

A következő napokban Eugénia egyre több időt töltött a tyúkudvarban, hiába volt ott a gyönyörű kert. Annyira megkedvelte a csibéket, hogy a három kakasnak nevet is adott. A leggyorsabb Dóni lett. Kérdezte is apa: van-e köze Donáthoz? Nem egy híres kacsát hívnak Donátnak? A másik, a sánta, Tóni lett. A harmadik, aki nagyon hasonlított Tónira, de a legszebben kukorékolt, a Tóbi nevet kapta. Mindig napfelkeltekor szólalt meg.

– Nem téveszted össze őket? – kérdezte apa Eugéniától. – Megszóalásig hasonlítanak, és a nevük is csak egy hangban különbözik.

– Dehát apa, épp ez a lényeg! Ha hasonlítanak, a nevük se különbözzék nagyon.

Ha nevük és tarajuk hasonló is volt, a kukorékolásuk különbözött. Tóni hangja olyan volt, mintha csak gyakorolna, Dóni pedig szinte egyáltalán nem kukorékolt.

Tóbi viszont olyan szépen kukorékolt, mint a mesében. Egy reggel, amikor Eugénia korán kelt, épp a felkelő nap elé röppent fel, a szépen összevágott tűzifarakás tetejére. Eugénia azt hitte, álmodik. Nem álmodott, be is szaladt a lakásba, mert kint nagyon hideg volt aznap reggel, ebből is látszott, igazán ébren van.

Pár nap múlva furcsa dolog történt. Apa kijelentette: le kell vágni a kakasokat! Erre Eugénia nem számított. Annyira elkeseredett, hogy sírva fakadt. Apa végül beleegyezett, hogy egyelőre nem bántja a kakasokat, meg a többi csirkét sem. De Eugénia tudta, pár nap múlva ismét előkerül a téma, vagy akár a fejsze is.

Így is történt, de csak pár hét múlva, amikor Eugénia az egészről megfeledkezett.

– Holnap! – csak ennyit mondott apa.

Azon az éjszakán Eugénia furcsa álmot látott. A kertben volt, csupa jég volt minden, és a hó annyira belepte a dolgokat, hogy alig lehetett kivenni őket. Az autó egy kisebb dombnak látszott, a biciklin mintha valami hó-szel-

lem ülne. Ahogy ott a fagyos világban állt Eugénia, megjelent Tóbi.

A kiskakas fényes volt, mint a hajnalban felbukkanó Nap. Szárnyai lángnyelvekben végződtek, taraja parázslott. Ahogy kukorékolt, úgy tűnt, fellobban az összes tolla, és lángnyelv szállt a taraja fölött.

Pontosan napfelkelte volt. A kukorékolásra egyszerre elolvadt a hó meg a jég, mindent zöld fű, mezei virág lepett be. Hirtelen olyan meleg lett, hogy Eugénia gyorsan ledobott kesztyűt, kabátot. Dóni és Tóni is előkerült, gyönyörű kakasokká fejlődtek.

Ébredéskor Eugénia nem tudta, mi a valóság, mi az álom. Kakaskukorékolást hallott. Kínézett az ablakon. A torony tetején ülő kakas sziporkázott a februári napsütésben. Olyan volt, mintha egyszerre jégpáncél és lángruha borítaná.

Eugénia azon töprengett, vajon látja-e még Tóbit, Tónit vagy Dónit. Azután arra gondolt, hogy megelégszik ezzel a látvánnyal és a szép kukorékolással.

A DIDERGŐ KIRÁLY

Mese, mese, mátká, pillangós határba:
Volt egyszer egy király Nekeresd országba.
Nevenincs királynak nagy volt a bánata,
Csupa siralom volt éjjele, nappala.
Hideg lelte-rázta, fázott keze-lába.
Sűrű könnye pergett fehér szakállába:
„Akármit csinálók, reszketek és fázom,
Hiába takargat aranyos palástom!
Aki segít rajtam: koronám, kenyerem
Tőle nem sajnálom, véle megfelezem!”
Százegy kengyelfutó száz két felé szaladt,
Tökszárdudát fújtak minden ablak alatt:
„Ki tud orvosságot a király bajáról,
Hol az a bölcs ember, aki jót tanácsol?”
Adott is ezer bölcs ezeregy tanácsot,
De együtt se ért az egy falat kalácsot.
Didergő királynak csak nem lett melege,
Majd megvette szegényt az Isten hidege.
Körmét fúvogatta, keserűn köhintett,
Bölcs doktorainak bosszúsan legyintett:
„Bölcsekkel az időt ne lopjuk, azt mondom,
Hívjátok elő az udvari bolondom!”

„Hallod-e, te bolond, szedd össze az eszed,
Adj nekem tanácsot, akárhonnán veszed.”
„Teli van énnálam ésszel a szelence:
Hideg ellen legjobb a meleg kemence.
Gyűjtass be csak, komám” – nevetett a bolond,
S nevetett köntösén a sok arany kolomp.
Kergeti a király ki a sok léhűtőt:
Hozzák fülönfogva az udvari fűtőt!
„Hamar cédrusfával a kandallót tele,
Urunk- királyunknak attól lesz melege!”
Nagy volt a kandalló, akár egy kaszárnya,
El is égett benne vagy száz cédrusmáglya.
Sergett is a király előtte, megette,
Utoljára mégis csak azt dideregte:
„Fűtsetek, mert megvesz az Isten hidege,
Már a szakállam is csak úgy reszket bele!”
Nyöszörög a fűtő: „Felséges királyom,
Életem-halálom kezedbe ajánlom,
Most dobtam bele az utolsó forgácsot,
Jó lenne hívatni az udvari ácsot!”
Nekibúsult erre a didergő király,
Szigorú paranccsal a kapuba kiáll:
„Vágjátok ki kertem minden ékességét,
A szőlő szőlőnek arany venyigéjét,
A mosolygó almát, a csengő barackot,
Hányjátok a tűzre minden kis harasztot!
Széles ez országban amíg erdőt láttok,
Kandallóm kihűlni addig ne hagyjátok.

KÓSZABÓRSA TANODÁJA – NYELVEK, KULTÚRÁK

ÖRMÉNYORSZÁG

Բարեկ = Szia!
(Ejtsd: barev)

Örményország lakói Noé utódainak tartják magukat: az özönvízkor a bárka szent hegyükön, az Araráton kötött ki. Az országban 2 millió, a világon 11 millió örmény származású ember él. A XIV. századtól az első világháborúig török, majd orosz uralom alá tartoztak, sokan elvándoroltak.

Az ország nagy része 1000 méter fölött fekszik. Hajnalban lenyűgöző a kilátás, délelőtt már felhők takarják a 4090 méter magas Aragacs vulkánt. Az Ararát hegylánca Örményország felől a legszebb, annak ellenére, hogy Törökországban található.

Kilátókról tekintünk le, az érintetlen természetben bolyongunk. A sztyeppén boróka, nyárfa, akác, víz mentén fűz, sás tart árnyékot a forrásokban. Sok a veszélyeztetett állat: a kaukázusi patkánykígyó, az örmény vipera, az örmény muflon, a patás denevér, a hosszúfülű sün, a csíkos hiéna, a kaukázusi egér. Az „örmény tenger”, a Sevan-tó hercegpisztránjai is fogytán, mert a vizet lecsapolták és túlhalászták őket.

Természetvédelmi parkokban kolostorok és örmény faragott keresztkövek, khachkarok állnak. A IV. századi Geghard kolostor épületeit sziklába vájták az Azat-folyó szorosában. A Tatev-kolostort a világ leghosszabb egyszakaszos drótkötélpályás felvonóján közelítjük meg, lent a Vorotan folyó szakadéka táton. Itt könyvtár, szkriptórium és középkori egyetem vár. Azért épült ennyi kolostor, mert Világosító Szent Gergely által az örmény nép a világon elsőként lett kereszténnyé. Ecsmiadzin városában épült első templomuk, ahol Noé bárkájának és Krisztus keresztjének őrzik egy-egy darabját.

A fővárosban, Jerevánban, a Matenadaran kéziratárban a Szamosújvárról odaköltözött Dájbukát László meséli, hogy a régi kéziratok borítóit arannyal, drágakövel díszítették. A legkisebb kézirat egy 19 grammos kalendárium, ez egy evőkanálnyi cukor súlya.

Megnézzük az éneklő szökőkutat és az örmény népirtás emlékhelyét. A Vernissage ócskapiacon kézművesek, művészek portékáiból, szőnyegeiből választhatunk. Az Örmény Nemzeti Opera- és Balettszínház előtt áll Aram Hacsaturján zeneszerző szobra. Nézzétek, hallgassátok zenéjét, vagy Arpi Alto *Tamzara* című dalát, melyben hagyományos népviseletet, táncot, ékszereket, és sárgabarackfából készült, fúvós hangszert, azaz dudukot is láthattok.

Az ősi örmény nyelv a grabar. Ez a vallásos szertartás nyelve ma is. Az élő örmény nyelv több tájszólásra és két csoportra oszlik, a nyugati, isztambuli török-örményre és a jereváni, keleti orosz-örményre. Ezek főleg kiejtésben különböznek.

Írásukat ősi rovásos ábécéből Mesrop Mashots alkotta 405-ben. 36 betűből állt és balról jobbra haladt. A XI. században hozzáadtak még három betűt. Az eredeti 36 betű kilencenként jelöli az egyes, a tízes, a százas és az ezres számokat. Az 1600 éves örmény ábécé tartotta meg az örménységet a történelem sodrában. Nyelvük, akárcsak a magyar, nem ismer hím- és nőnemet. Névelőjük a szó végén áll, a hangsúly is mindig ide esik. (gail-e = a farkas)

A többes számot az -er végződés jelzi. Gyakori az -ian végződésű családnév. Mély, sok torokhangból álló nyelvük igen érzelemdús.

Nagyon vendégszeretők. Január 6-án ünneplik a karácsonyt. Nemzeti ételük a bozbas, szárított gyümölcscsel, dióval főtt fűszeres húsléves. Sok fokhagymát használnak. Kenyerük a lángos-szerű lavas. Az erjesztett bivaly- és tehéntej a macun, nyáron vízzel, hűsítőként isszák. A gránátalmát levesbe, hús, hal mellé, szószokhoz használják. Formája és magjai a szétszóródott örménység jelképei.

Ես չեմ հասկանում = nem értem
(ejtsd: jesch'emhaskanum)

Ես հայ եմ = örmény vagyok
(ejtsd: jes haj em)

Lapjaink szerzője, Kiss Lehel is örmény származású, olvassátok írásait! Forgassátok a Kürti Andrea rajzolóknál által illusztrált csodás népmesegyűjteményt, és ismerkedjétek az Erdélybe elszármazott örményekkel!

Gyűjtsetek örmény családneveket és küldjétek be nekünk!

Összeállította: BERKI TÍMEA

SZAMÁRBŐR KIRÁLYFI

GRIMM mese

Rajzolta: KARDA ZENKŐ
Rövidítette: LÁSZLÓ NOÉMI

Hol volt, hol nem volt egy gyermektelen királyi pár. A királyné sokat sóhajtozott, hogy bárcsak gyermeke születne. Született is, de nem kisbaba lett, hanem csacsi. A királyné megparancsolta, hogy dobják a tóba, ám a király azt mondta, akármilyen is, az ő fia, ha megnő, azé lesz az ország és a korona.

A királyfi szépen növekedett. Egy udvari zenésznél megtanulta, hogyan pengesse a lantot. Azután állandóan csak lantján muzsikált. Egyszer a kútba nézve meglátta hosszú füleit, és bánatában világgá ment. Egy messzi királyságban annyira megszerették lantjátékát, hogy a palotában marasztalták.

Szamárbőr királyfi sokáig élt ott, a király asztalánál étkezett, és annyira kedves volt, hogy mindenki megszerette. Ugyanakkor szomorú is volt. Kérdezte a király, hogy jókedve kerekedne-e, ha feleségül venné a királykisasszonyt?

Szamárbőr királyfi elmosolyodott, és megtartották a lagzit.

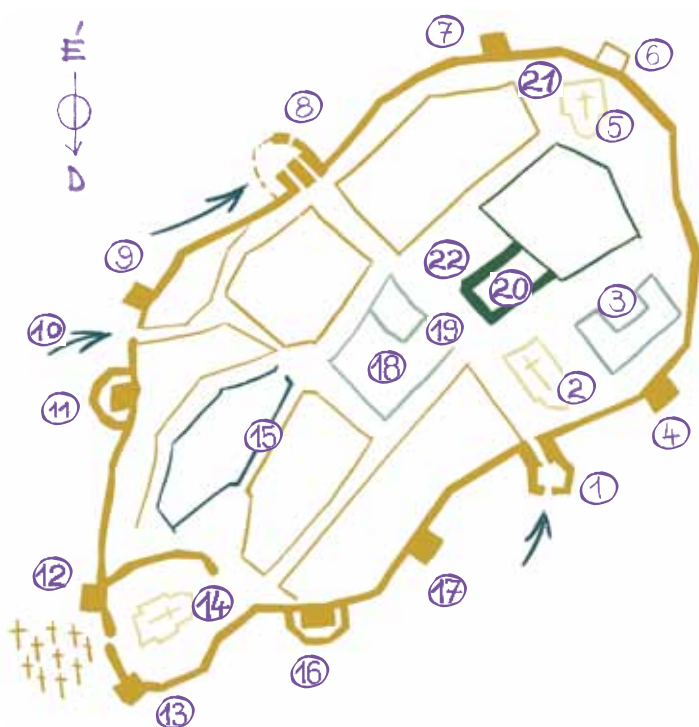
A király kíváncsi volt, hogyan él lánya új férjével. Egy szolgát elbújtatott a fiatal pár hálószobájában. Az meglátta, hogy éjszakára Szamárbőr királyfi levedli bőrét és szépséges ifjúvá változik. Amikor a király ezt megtudta, maga is beosont a fiatalok hálószobájába, és amíg azok aludtak, elcsente és tűzre dobta a szamárbőrt.

A királyfi reggel nem találta a szamárbőrt. Világgá akart menni, de elébe toppant a király, és elmondta, hogy neki adja fele királyságát. A jólelkű ifjú úgy döntött, ott marad. Amikor feleségének apja, a király meghalt, ő lett az ország új ura. Apja halála után pedig saját országát is megörökölte. Azután két országon uralkodott, és boldogan élt feleségével, míg meg nem halt.

ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGÜNK SEGESVÁR

Erdély legfestőibb középkori várnegyede a Világörökség részét képező segesvári vár. Az óváros rómaiak castruma, majd szászok központja volt. A Szent Miklós hegyére épült lakott várat sziklákra támaszkodó, szabálytalan védőfal kerítette. 14 tornyát a céhek védték. Tornya volt a csizmadiáknak, szűcsöknek, kovácsoknak, ónműveseknek, szabóknak, kötélverőknek, mészárosoknak, tímároknak. Az első török dúlásig, 1438 nyaráig a város fontos gazdasági és egyházi központ volt. A törökök többször, később az osztrák seregek ostromolták, így ma csak 9 bástyája áll a várnak. Tűzvész is sújtotta, a legnagyobb károkat az 1676-os okozta. A feljegyzések szerint ekkor 624 ház, 120 gazdaság, a templomok és az erődítmények egy része is leégett. A lakosok mindent gyorsan helyreállítottak.

1506-ban az erdélyi rendek a vártemplomban erősítették meg a három nemzet, a magyarok, székelyek és szászok egyesülését. A XVII. században itt választották erdélyi fejedelemmé I. Rákóczi Györgyöt, Rhédey Ferencet, Barcsay Ákost. A XVIII. századtól hadi szempontból már nem volt fontos a város, az 1849. július 31-i csata is, amelyben Petőfi Sándornak örökre nyoma veszett, a fehéregyházi síkon zajlott.

Szarvas-ház

▲▲▲
A segesvári vár alaprajza:

① Óratorony	⑨ Szűcs-torony	⑰ Tímár-torony
② Kolostortemplom	⑩ Törle-kapu	⑱ Szarvas-ház
③ Vármegyeháza	⑪ Mészáros-torony és bástya	⑲ Vlad Drakul-ház
④ Kovács-torony	⑫ Kötélverő-torony	⑳ Velencei-ház
⑤ Katolikus templom	⑬ Temetőkápolna	㉑ Petőfi szobor
⑥ lebontott torony helye	⑭ Hegyi-templom	㉒ Főtér
⑦ Csizmadia-torony	⑮ Diáklépcső	
⑧ Szabó-kaputorony	⑯ Óraműves-torony és bástya	

A vár és város szimbóluma a bejáratként szolgáló 64 méter magas, 5 szintes Óratorony. Csúcsán szélkakas csikorog. Ezt a tornyot a város zsoldos katonái védték. Itt székelt a városi tanács, itt volt a lőszerraktár, a levéltár. Az 1648-ban készült óraszerkezetnek egyik számlapja a mai város, másik a vár felé néz. Óraütéskor 80 centiméteres figurák járnak körbe az óralapon. A mellette található céhházban a céheket bemutató múzeum működik. A budapesti városligeti Vajdahunyad várában a segesvári Óratorony másolata is látható. Itt az óra helyére anygalos magyar címer került, ezért Apostolok tornyának is nevezik.

Óratorony ▶

▲▲▲
Vármegyeháza

Közelben, de már a várfalon kívül fekszik az evangélikus szász temető. A várban Kolostortemplom is áll, a XIII. században építették a domonkos szerzetesek Szűz Mária tiszteletére, majd a XVI. századtól a szász evangélikusok használták. A háromhajós, gótikus templomhoz kolostor tartozott. Annak helyére nagy fáradozással 1886-ra készült el a Vármegyeháza, Nagy-Küküllő vármegye igazgatására. Az épület ma polgármesteri hivatal.

A Várhegy legmagasabb pontja a Bergkirche, a Hegytemplom. Ide a Schullertreppen, a Diáklépcsőn jutunk fel, ez a szász iskolához vezetett. 1642-ben építették és befedték a 300 falépcsőfokot, melyből mára csak 172 maradt. Rossz időjárás és ostrom idején is biztonságban juthattak fel az iskolások, a templomba igyekvők. A közelben, de már a várfalon kívül fekszik az evangélikus szász temető. A várban Kolostortemplom is áll, a XIII. században építették a domonkos szerzetesek Szűz Mária tiszteletére, majd a XVI. századtól a szász evangélikusok használták. A háromhajós, gótikus templomhoz kolostor tartozott. Annak helyére nagy fáradozással 1886-ra készült el a Vármegyeháza, Nagy-Küküllő vármegye igazgatására. Az épület ma polgármesteri hivatal.

▲▲▲
Diáklépcső

▲▲▲
Vlad Drakul- és a Velencei-ház

A vártér leglátványosabb háza a XVII. században épült és nevét a homlokzatát díszítő szarvasról kapta. Különleges stílusú a velencei ház, mely XVI. századi, de gótikus ívű, velencei ablakai csak XIX. századiak. Legjelentősebb lakója Stephanus Mann, egykori polgármester volt. Vlad Drakul háza is a főtéren áll. Második fia az a Vlad volt, aki több mint 500 éve született, és Ţepeş-nek nevezték el, mert havasalföldi vajdaként karóba húzta a törököket.

Július végén középkori fesztivált tartanak a várban, fegyverbemutatóval, kirakódóvásárral, kiállításokkal. A sok látogató ellenére is érdemes felkeresni az UNESCO világörökségként elismert várat, óvárost.

▲▲▲▲▲
Mire szolgált a Törle-kapu? Milyen magyar vonatkozású szobrokat találunk a várban?

Összeállította: BERKI TÍMEA
Illusztráció: STARMÜLLER BORÓKA

◆ HÁZBAN, HÁZ KÖRÜL KENYÉRSÜTÉS 1.

DIMÉNY-HASZMANN ORSOLYA rovata

A régi vidéki élet ember-alkotta eszközeiről szóló sorozatunkat a Háromszéken, Kovászna megyében található, csernátoni Haszmann Pál Múzeum gyűjteményének tárgyai ihlették.

Az előző lapszámokban rendre írtunk már a gyűjteményünk kenyérsütéshez használt eszközeiről, bemutattuk azokat. Ebbe a sorba tartozik a kenyérsütés eseménye is.

A kenyér egyik legfontosabb táplálékunk, régebben minden háznál sütöttek kenyeret, lisztből. A módosabbak búzából őrölt lisztet használtak, amelyet szitákkal tisztítottak. Kenyérhez a gyakor vagy félgyakor szitán, kalácshoz pedig a fátyolszitán* ejtették át a lisztet. A szegényebb sorsúak a szitálást inkább csak az idegen anyagok kiválasztása miatt alkalmazták, mert szaporább és táplálóbb volt a korpás liszt. Ez színben is különbözött az előbbiektől, valamivel barnább volt, de finom ízű kenyér sült belőle.

A búzalisztet csak önmagában vagy más kenyérgabona lisztjével elegyítve használták. Leginkább árpalisztet adtak hozzá, a rozsliszt és búzaliszt keverékből nem sikerült a kenyér. De sütöttek tiszta rozsból, sőt a nagyobb gazdaságok a napszámosoknak és szolgáltnak árpából sütötték a kenyeret. Csak nagyon ritkán és ínséges időkben keverték az említett lisztekbe kukoricaőrleményt.

A kenyérfőzés sajátos eszközei közül a sütőteknő, kovászfá, kovászkeverő lapát, szakajtóka, sütőabrosz, sütőlapát sehol sem hiányzott. Rendszerint egy hétre elegendő, 6-7 darab kenyeret sütöttek. Az utolsó megszelésekor már készültek az újabb rend sütéséhez. A kenyérfőzés lebonyolítása 18-20 órát igényelt. A házikenyér-főzés igen nehéz női munka, ugyanakkor tekintélye is volt.

A kenyérsütés mindig ünnep volt a család számára, gyakran énekelték közben ezt a népdalt:

„Ne menj, rózsám, a tarlóra,
gyöngye vagy még a sarlóra.
Ha elvágod kis kezedet,
ki süt nekem lágy kenyeret?”

*A gyakor ritka, a félgyakor közepes, a fátyolszita sűrű szövésű szita.

MESÉL A SZÓ

A magyar nyelv így fog tovább élni: a magyar ember erejének, életkedvének, életrevalóságának fegyvereként.
(Móricz Zsigmond)

A, a, a, a farsangi napokban. A farsangi napokban legyünk mi is vígabban... – Vízkeresztől húshagyó keddig, míg hódunyában aludt a természet, a falu népének maradt ideje lakodalmazni, névnapozni, mulatni. E víg időszak végén, **farsang farkán**, a húsvéti nagyböjt előtt **jelmezbe bújva** riasztották el a telet, és búcsúztak a lakomáktól, húsos ételektől. Erre utal **húshagyó kedd** szavunk, sőt a **karnevál** is, amely latinul így hangzik: carne vale, azaz hús, menj, Isten veled!

Aki dologidőben is mulatott, arra mondták: **farsangi hangulatban van, egész évben farsangol**. Ám nem lehet örökké mulatozni – üzeni egy sereg közmondásunk: **A jóból is megárt a sok. Minden farsangnak vége szakad egyszer. Rövid a farsang, hosszú a böjt. Egyszer hopp, máskor kopp. Hét bő esztendőre hét szűk következik. Minden bőnek szűk a vége. Minden ünnepnek (Húsvétnek, jóllakásnak) megvan a böjtje**.

Ha az eladó lány nem ment férjhez farsang végéig, azaz **pártában maradt**, a rossz szájak így gúnyolták: **kimaradt a farsangból**. Mások meg

így vigasztalták: **farsangon kívül is esik leányvásár**.

Az étellel kemény csatát vívó felnőttek elfelejtenek játszani, de a régi faluközösségben erre is volt alkalom: a farsangi alakoskodás, maskarázás, mókázás. Az **alakoskodó** eredetileg **más bőrébe bújt, jelmezt, álarcot** öltött magára, hogy valamilyen állat vagy ember szerepét eljátssza. Az **alakoskodás** ma már **képmutatást, színlelést** jelent.

Ismerlek, szép maszk – mondjuk, ha leleplezzük valaki színlelését, **lerántjuk álarcát**. A maszk, maskara, maszcura latin eredetű. Többet mond számunkra ezeknél a magyar összetett szó: **álarc**, akárcsak a **jel+mez**, amely jelképes öltözetet, **álruhát** jelent.

Mátyás király, aki 580 évvel ezelőtt épp februárban született, nem a farsang kedvéért öltött álruhát magára, hanem azért, hogy megtudja, hogyan él, mit gondol róla a nép, és lerántsa képmutató alattvalóiról az álarcot.

SZÓLJ, SZÁM!

1. **Mez szótövényt** ma már ritkán használjuk. Alkossatok mondatokat néhány származékával: **jelmez, sportmez, meztelen, mezítláb, a barátság mezébe bújt**.

2. Keressetek kifejezéseket, szólásokat, közmondásokat, melyek ezt jelentik: **nem őszinte**.

3. Illesszék a helyükre az alábbi szavakat: **várom, várrom, épp, ép, álszakáll, állszakáll, vállal, kiált, kiállt**.

A dombon _____ áll. A villamost _____. _____ testben _____ lélek. _____ idejében érkezéte. Apukám _____t növesztett. A színész _____a leesett. Imre _____ lökte fel Janit. A nővérem fordítói munkát is _____. Szoboszlai _____ a csapatból. Ez az udvar seprűért _____.

**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SORSOLUNK KI!**

E havi díjazottaink: a gyergyóditrói III. A és B osztály.

A megfejtéseket honlapunkon közöljük: www.napsugar.ro/category/megfejtések

SZÓ- MÓKA

Élj egészségesen: beszélj sok zöldséget.

- ◆ – Lemerült az akkudumátor.
- A sok dumától?

- ◆ – Mi a fiatal nyarak ellentéte?
- Aggtelek.

- ◆ Azt hittem, a spájz már rég kihalt, de most kiderült, hogy él és kamra.

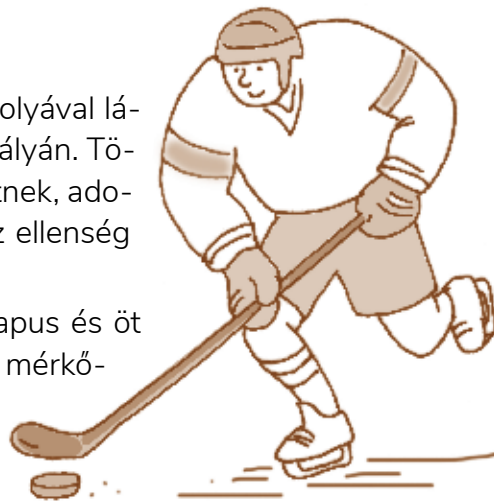
ILYEN A SPORT KORONG A JÉGEN

BÁLINT JULIANNA rovata

Komoly védőfelszerelésbe bújt játékosok suhannak korcsolyával lábukon és hajlított végű bottal a kézben a jéggel fedett hokipályán. Tömör gumiból készült, 150-170 gramm súlyú korongot kergetnek, adogatnak egymásnak. A cél, hogy a korong minél többször az ellenség kapujába kerüljön. Gyuri is beöltözött, alig ismerünk rá.

A jégkorong-, vagy nemzetközi nevén hokicsapat egy kapus és öt játékos, pontosabban két védő és három csatár együttese. A mérkőzés három, egyenként húszperces harmadból áll. Mivel a jégen sikló játékosok mérkőzése szédületes iramú, a csapatnak 20 játékos és 2 kapus tagja van, akik az edző utasításai szerint váltják egymást a 60 méter hosszú, 30 méter széles, lekerekített sarkú pályán.

A játék egy kanadai erődben született száz évvel ezelőtt, amikor a parancsnok arra kérte a katonákat, hogy seprűkkel tisztítsák meg az udvaron a befagyott lefolyókat. Egyik katona kis fadarabot kezdett kergetni a jégen, mire a többiek is kedvet kaptak a játékhoz, 2 csapatba tömörültek, egy-egy vonalat húztak az udvaron, és arra törekedtek, hogy a fadarabot seprűvel az ellenfél vonala mögé juttassák. Nem kellett sok ahhoz, hogy rájöjjenek: korcsolyaélen mindez sokkal gyorsabban megy.

A jégkorong igen hamar népszerű sporttá nőtte ki magát. A szurkolótáborok rajonganak kedvenc csapatukért, a világ végére is elmennek drukkolni nekik. Látványos sport ez, a játékosok akár 50 km/h sebességgel cikáznak a jégen. A kapus vasárcot és védőöltözetet visel, nem csoda, hogy nem ismerjük fel. A tömör gumiból készült korong akár 170 km/h sebességet is elérhet.

A mez alatt a játékosok is komoly védőfelszerelést viselnek. Így még szédületesebbnek tűnik a tény, hogy egy-egy mérkőzés alatt akár 100 kilométernyi távot is lekorcsolyáznak. Nem csoda, hogy a fajok fejlődésének elméletét megalkotó Charles Darwin, vagy az első világűrben járt ember, Jurij Gagarin is nagy hokirajongó volt.

A HÓNAP KÉRDÉSE

Melyik földrészen született a jégkorong?

HARMADIKOSOK, FIGYELEM!

Lejárt a **Napsugár Öttusa Bajnokság** helyi szakaszára való jelentkezés határideje. Sok sikert a megyei vetélkedőkön! Az országos döntőbe jutott csapatokkal találkozunk Marosvásárhelyen, május 24–26-án. A felkészüléshez, versenyszabályokhoz részleteket honlapunkon találtok: <https://www.napsugar.ro/napsugar-ottusa-bajnoksag-3/>

MÜLLER KATI rajzai

◆ ÚTON A KÉPZŐMŰVÉSZET TÖRTÉNETÉBEN A BARLANGRAJZTÓL A KÉPERNYŐIG

MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI rovata

PÖTTYÖK ÉS FOLTOK • ÉRZÉSEK A FESTÉSZETBEN

Az impresszionisták után jelentkező művészek egy csoportját posztimpresszionistáknak hívjuk. A poszt jelentése: valami utáni. A festők ebben a korban létrehozzák azt a művészetet, ami a XX. század modernségét előlegezi meg.

Ők különböző stílusban és technikákkal festettek. A színhasználat, a kísérletezés mindannyiuk számára fontos volt. A posztimpresszionisták az élénk színeket kedvelték. Apró pöttyökkel, ecsetvonásokkal festettek.

A francia George Seurat több ezer apró, kontrasztos pöttyből párizsi életképeket festett. Távolabbról nézve a pontokból festett kép harmonikus formákká és színekké mosódik össze. Ez a pointillizmus.

◆ G. Seurat:
◆ Vasárnap délután

▲▲▲
V. Gogh: Csillagos éj

A fiatal holland Vincent van Gogh vastagrétegű, élénk színű, hullámzó ecsetvonásokkal vitte vászonra erőteljes érzéseit. Barátja, Paul Gauguin egyszerű stílusra törekedett. Ő egységes, tiszta színfoltokkal és sötét körvonalakkal, dekoratív stílusban alkotott.

▲▲▲
P. Cézanne: A Sainte-Victoire hegy

Paul Cézanne nagy hatással volt a későbbi festőkre. Festményein a teret akarta érzékeltetni, az ábrázolt dolgokat a tér részeként akarta láttatni. Mivel az ember a dolgokat csak részleteiben látja, ezzel akarta érzékeltetni a térbeliséget. Cézanne szerint a kép a festő lelkének rendezői képességét mutatja meg.

MASZAT MŰVÉSZ FELHÍVÁSA

Fesd meg a saját szobádat vagy a csillagos éjnt Van Gogh stílusában, kontrasztos színekkel, erőteljes ecsetvonásokkal!

**NYERTESEINK:
Balázs Nóra-Kincső
és Felméri Hanna,
Marosvásárhely**

TALÁLD KI!

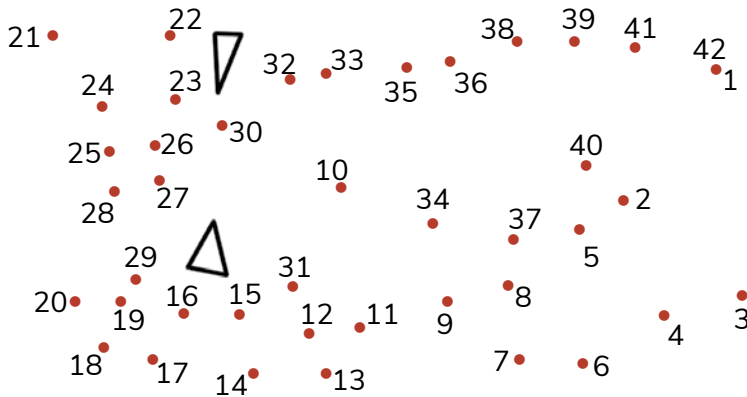
MÜLLER KATI rovata

A megfejtéseket a 26. oldalon találod.

NEVESS VELEM!

1

Farsangi finomság. Kösd össze a pontokat a számozás szerint!

2

Melyik szó alkotható a többi kezdőbetűjéből?

3

A luficsokor két darabja hajszállra egyforma méretű. Megtalálod őket?

4

Táncoló állatok. Mondd egy szóval:

- lambadázó galamb
- keringőző őz
- csa-csa-csázó kacska
- tangózó gólya
- szambázó bagoly
- valcert járó cerckóf
- polkázó kandúr

– A vakond naponta annyit eszik, mint amennyi a testsúlya – magyarázza a tanító néni.

Peti bekiabál:

– De honnan tudja a vakond, hogy mennyi a súlya?

– Gyerekek, mit kapunk, ha egy almát kettévágunk?

– Két felet.

– Hát ha ezeket is kettévágjuk?

– Négy negyedet.

– És ha ezeket is felaprózzuk?

– Nyolc nyolcadot.

– És ha még tovább felezünk?

– Almapürét, tanító néni!

– Nézd, ettől az új mosóportól hófehér lett az inged!

– Szép, de nekem kockásan jobban tetszett...

– Miért állsz behunyt szemmel a tükör előtt? – Szeretném megtudni, hogy nézek ki, amikor alszom.

– Apa, tudod, hány méter fogkrém van egy tubusban?

– Fogalmam sincs.

– Pontosan 5 méter, most mértem meg.

Nyelvtörők. Mondd minél gyorsabban:

Száz sasszem meg száz sasszem az sok száz sasszem.

Egy tucat kupac kopasz kukac, meg még egy tucat kupac kopasz kukac, az két tucat kupac kopasz kukac.

Jobb egy lúdnyak tíz tyúknyaknál.

Sohasem hallottam szebben szóló szép sípszót, mint a szászsebesi szépen szóló szép sípszót.

5

Egészítsd ki a rajzos szólást: ... **bújt farkas.** Mi a jelentése?

– Cine-cine-cinege, jön a tavasz, hiszed-e?

– Hiszem, hogyha leng az ágon piros bogó

temérdek: rügyfakasztó márciusig

.....!

VÍZSZINTES

1. A megfejtés első része
4. Ilyen „hal” a békagyerek
7. Nem ül
8. Fűtésre is használt anyag (TŐZEG)
10. Molnár Tamás monogramja
11. 100 kg
13. Dísznövény (BEGÓNIA)
16. Osonni kezd!
17. Lakható a közepén!
19. KISOKOS
22. Madár körme
23. Nem az
24. Kemény, merev szőr
25. Szántóeszköz
26. Tüzet szüntet

FÜGGŐLEGES

1. Szelíd
2. Nagyon idős
3. A szélein gőzöl!
4. Elek Zoltán monogramja
5. Becézett Beáta
6. Határrag
9. Végül megelőzi!
11. Szamócaszemek!
12. Fekete-fehér elmesport

REJTVÉNYPÁLYÁZAT

Szepesi Attila versének hiányzó két sora a pályázati rejtvény megfejtése.

1	2	3	H	Á		4	5	6
7				8	9			
10			11			12		
13		14						15
16				I		17	18	
R		19	20		21			
	22						23	
24						25		
26				G	É			

VAJNÁR ILONA rejtvénye

14. Gyermeknek való versenyautó
15. Magánvállalkozó (MASZEK)
18. Hótakarító eszköz

20. Pusztít
21. Boa magánhangzói
22. Főzeléknövény
24. Végtelen sor!
25. L!

**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SOROLUNK KI!**

E havi nyerteseink: Kapitány Trisztán, Székelykeresztúr; az ivói III-IV. osztály; a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium III. A, B, C osztálya.

SAKKPALOTA

SAKKPALOTA
KÉPESSÉGFEJLESZTŐ PROGRAM

A feladatokat Alföldy Andrea, Búzási Noémi, Szilágyi Mária és Tunyogi Katalin, a nagyváradai Szacsvay Imre Általános Iskola tanítónői állították össze a Polgár Judit Sakk Alapítvány szakmai jóváhagyásával.

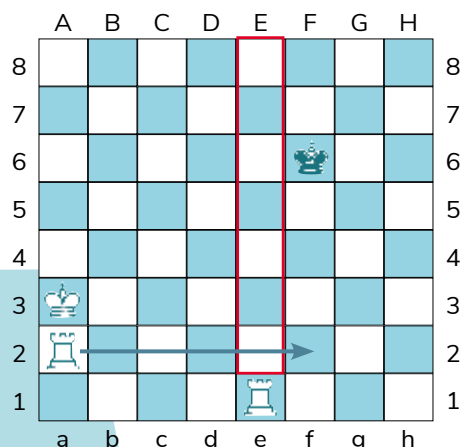
VI. Matt (2. rész)

Két bástyának együttesen hatalmas ereje van a vonalakon és a sorokon. A támadás lényege: az egyik bástya korlátozza a király mozgását, míg a másik sakkot ad, illetve végül mattot. Ezeket a szerepeket cseréli a két bástya egymás közt lépésenként.

1.

Az E1-es mezőn levő bástya korlátozza a sötét király mozgását az E vonalon. Kövesd a lépéseket a sakkírás alapján!

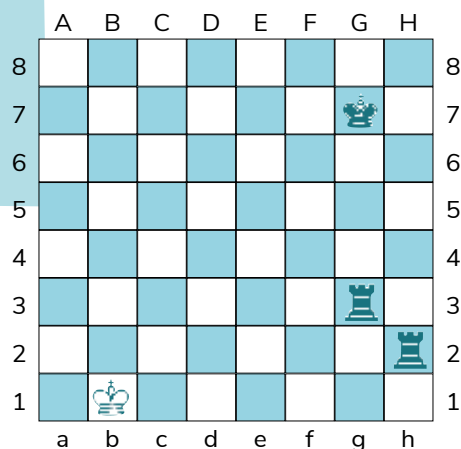
1. Bf2+ Kg5
2. Bg1+ Kh5
3. Bh2#

2.

a) Sötét lép. Adj mattot egy lépésben!

b) Rajzold be a világos bástyákat a c5 és d6 mezőkre!
Világos lép. Adj mattot két lépésben!
Írd le sakkírással!

3.

A bábuk pontértékét felhasználva fedezd fel a szabályt, majd töltsd ki a táblázatot!
Számold ki az általad beírt számok összegét:

.....

2				7		
18		4				6

4.

Olvasd ki a bástyák útvonalára írt szavakat, amelyek egy ismert énekből származnak!
Karikázd be a megfejtéshez kapcsolódó szót!

SZÜRET FARSANG KARÁCSONY

	A	B	C	D	E	F	G	H	
8		H	A	B	V	E	R	Ó	8
7	M	E	T	U	K	O	L	I	7
6	Á	P		K	A	N	Á	L	6
5	K	I	B	E	M	Z	E		5
4	T		Á	L	L	I	N	F	4
3	Ö	I	L	A	E	G	H	Á	3
2	R	T	M	E	Z	J	É	N	2
1	Ó	T	Ö	N	D	F	P	K	1
	a	b	c	d	e	f	g	h	

A feladatok megfejtését a 26. oldalon találd, kivéve az 2. b kérdését, amelyet küldj el nekünk. Év végén a beküldők közt sakkal kapcsolatos díjakat sorsolunk ki.

TI KÜLDTÉTEK

Igen hideg tél volt. Egy medve sehol sem talált magának barlangot, ahol álomra hajtsa a fejét. Egyszer, barlangkeresés közben találkozott egy szegény emberrel.

– Hát te, medve, mit keresel itt?
– Téli menedéket – mondta a medve.

A szegény ember megsajnálta a medvét:

– Gyere velem, a pincében jó helyen leszel.

A medve lement a pincébe, és elaludt. Februárban felkelt, meglátta az árnyékát, és visszament. A szegény ember ott tartotta a bort és a zsírt. Azt gondolta a medve, most nem éhes annyira, majd tavasszal megeszi. Úgy is lett. Megette az összes zsírt és megitta az összes bort. Kijön a medve jóllakva és berúgva.

A szegény ember rákiált:
– Jaj, medve, mit csináltál?
– Ettem, ittam, mulatoztam.

A medve is, ő is jól nevettek rajta. Örök barátok lettek.

Kovács-Széles Hunor,
Szatmárnémeti

Elteltek az évszakok,
csak a tél nem.
Hull a hó és boldogság van
az emberek között.
Mindenki szereti
látni a hópelyheket,
ahogy én is.
Ezért szeretem nagyon
a telet.

Mántó Kriszta,
Kovácszna

▶▶▶ **Dósa Balázs,**
▶▶▶ Kibéd

▶▶▶▶ **Kővári Renáta osztálya,**
Tekerőpatak

▶▶▶▶ **Bara Márton,**
Csíkszentdomokos

▶▶▶▶ **Albert Ildikó Szidónia,**
kendi olvasónk
levélemberkéi

Ha a gyertya lángja fellobban,
fény gyullad a sötétségben,
így most te is megtalálhatod, mi a titok,
mi összeköt minket oly régen.
Ha figyelmes vagy, megtudhatod,
hogy ha borús is az idő éppen,
ha együtt vagyunk,
fény gyullad a sötétségben.

▶▶▶▶▶ **Békési Panna,**
Kolozsvár

Telis-tele
színes képpel,
és egy néhány
versikével.
Fényes minden
oldal,
nem marad el
holnap!
Földvárak és
várhegyek
kalandoznak
veletek.
Olvassatok hát
egy keveset.
Napsugár,
ide gyere!
Kocsis Kriszta,
Marosvásárhely

▶▶▶▶▶ **Hendre Erik,**
Ambrus Csenge,
Szalárd

Gyerekkoromban gondolkodtam,
mi leszek, ha nagy leszek?
Doktor, tűzoltó vagy takarító,
mi lennék, ha nem író?
Költenék verseket, meséket,
olvassátok majd el őket, gyerekek!
Pakó Luca, Sepsiszentgyörgy

KÓSZABÓCSZA

postát bont

Sziasztok!

Orrunk-fülünk fázik még, de nem hagyjuk magunk! Arcunkra álarcot, vállunkra maskarát veszünk, huhogva, dobogva, dalolva, hadonászva vonulunk a télvégi hidegben, hadd lássa mindenki: nem félünk a farkastól! Várom farsangi rajzaitokat!

Karácsonyi várakozásunkat a Napsugár tartalmas szövegei, ünnepi versei, karácsonyi kézimunkái tették hangulatossá. Köszönjük! A **nagyernyei** harmadikosok, **Jenei-Szenner Emőke-Szende** osztálya

Ragyogjon a NAPSUGÁR az új esztendőben,
Tanítók, diákok nagy örömére,
A jókedv és szorgalom el ne hagyjon minket,
Ezt kívánjuk néktek is sok-sok szeretettel!
A **koronkai III. osztály** és **Dósa Ibolya** tanító néni

Nagy Viktória Kleopátra,
Marosvásárhely

Opra Hanna
és **Hegyeli Hilda** rajzai,
Zabola

Szorgalmasan oldjuk az izgalmas feladatokat. Előkerülnek a szótárak, gyűjtemények, és lassan, de biztosan gyarapodunk tudásban, lélekben, kitartásban. Nagyon szeretjük a Napsugár izgalmas meséit, történeteit is. Sokszínnú csapatunk készül az Anyanyelvi vetélkedőre. **Gáll Anna-Rózsa** tanító néni és a **gyulakuti** negyedikesek.

A Találd ki! feladatok megfejtései:

1. Fánk; 2. Álarc; 3. A narancssárga és a zöld
4. galambada, keringőz, kacsza-csa-csa, tangólya, szambagoly, valcerkóf, polkandúr; 5. Báránybőrbe bújt farkas – jóindulatot, szelídséget színlelő gonosz ember.

SEGESVÁR

A melléklet rejtvényeinek megfejtései:

1. ...cuki a jelmeze! 2. bűvár, indián
3. csillag és alma; 4. ...nagyon elegem van a télből! 6. ...kihűl a lakás, mire beérsz! 9. Baltazár, Zelmira, Ágoston, Antonella, Felícián.

3	6
2	5
1	4

A sakkfeladványok megfejtései:

2. a. Bg1#; 3. $2 \times 9 = 18$, $3 \times 3 = 9$, $5 \times 9 = 45$, $3 \times 5 = 15$, $7 \times 8 = 56$, $3 \times 9 = 27$,
 $1 \times 13 = 13$; $3 + 5 + 15 + 8 + 27 + 13 = 71$;
4. áll, bál, fánk, habverő, itt, kanál, máktörő, FARSANG.

Vágjátok ki, és ragasszátok az osztály gyűjtőlapjára a bélyeget.

◆ KISKÓPÉ VENDÉGEI: UNIPAN HELGA TÉLVÉGI JÖVÉS-MENÉS

UNIPAN HELGA, aki szinte a Napsugár indulása óta rajzol a lapnak, továbbra is vendégünk. Helga néni sokat sétál a Kolozsvár környéki erdőkben, távcsővel, fényképezőgéppel, jegyzetfüzettel. A látottakat mesteri módon örökíti meg. Hallgassátok, hogy amíg fest, mit mesél nekem a képről!

Tenyérét dörzsöli még a Fagykirály, de sokáig már ő sem képes távol tartani a tavaszt. A hónap végén érkezik Észak-Afrikából, Délkelet-Európából a fényes fekete tollazatán fehér pettyekkel büszkélkedő seregély. Ez a húsz centiméteresre növvő, hangos vándormadár csigát, gilisztát, rovarokat eszik, emiatt a kertek gazdája akár szerethetnék is őt. A baj csak az, hogy őkelme a rügycet, a magokat, a cseresznyét meg a szőlőt is szereti, így sokan összevont szemöldökkel hallgatják féktelen ricsajozását.

A seregély (1) érkezésével jelzi a nálunk telelő madaraknak, hogy indulhatnak hazafelé, itt a fészekrakás ideje. Az okos, akár az emberi beszédet is utánozni képes pöttyös vándor természetes vagy mesterséges üregekbe készít meglehetősen rendetlen fészket, ahová a tojó négy-öt fényes, halványkék tojást rak le. De ez most még a jövő zenéje.

Egyelőre a rózsapiros mellényű süvöltő (2), aki magvakat, bogyókat keresve egész télen szépen virított a havon, déli utazásra készülődik. Az ő példáját követi a barátságos csonttollú (3) is, aki röptében ráadásul a seregélyre emlékeztet. Csakhogy amíg az érkezik, a csonttollú, akiről tavaly októberben már szó esett, távozni készül.

Az aprócska, sárgászöld csíz (4) mintegy a háttérbe húzódva lesi, mi zajlik a fák lassan rügycet bontó ágai közt. A kis, fekete sapkás dalos madár is téli vendég nálunk, szereti a fenyveseket. A vörösfenyő magja a kedvence, de az éger és a nyír magjait is szívesen csipegeti. Egykor szalonok kalitkáiban raboskodott, ma már védett madár, nem szabad bezárni. Hagyni kell, hogy ez a kistermetű pintyféle a tavasz közeledtével a Földközi-tenger irányába vándoroljon.

**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SOROLUNK KI!**

Mi a csonttollú jellegzetessége?

**E havi díjazottaink: Antal Kinga, Felsőboldogfalva;
Varga Maya Crystal, Szászrégen; a lövétei IV. osztály.**

**A megfejtéseket és a nyertesek listáját honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtések.php**

❖ TÖRD A FEJED, NEVESS VELEM!

A megfejtéseket a 26. oldalon talárod.

1

A jelmezes mulatságon sajnos tűz ütött ki. A királylány-jelmezes farsangoló mondatának befejező szavait a rejtvény megfejtéséből tudhatod meg: töltsd ki a betűhálót a meghatározások alapján, majd másold a lenti, sárga sorokba a számozott betűket.

Nahát, milyen
.....!

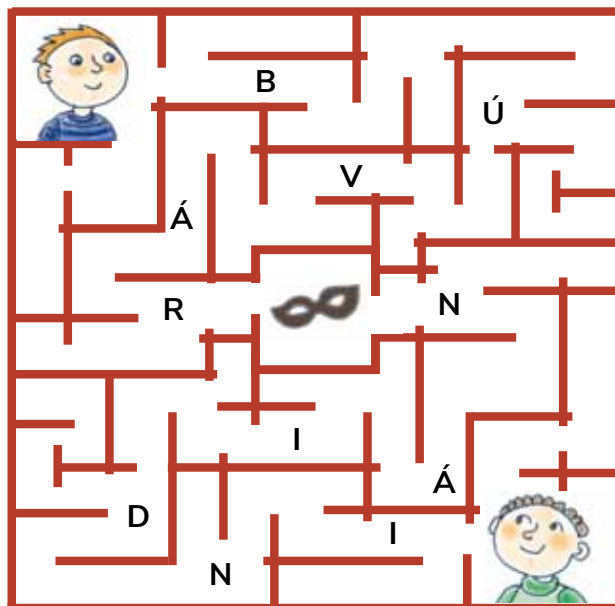

										F									
					1	A					1	T							
			2		R			2		H			3						
		2	S				4												
		2	A		K		5		6		Ó		S						
			5		N			Y			Í			7					
5	G		Á		8		9		S		Z		10						
5					2		10			6		3							
7	4	1	9		4	8		4											

1. Női énekhang
2. Öltözet
3. Seprűt használva takarít
4. Árengedményes, alkalmi (vásár)
5. Nagy „fizetése”
6. Káros anyagoktól védő álarc

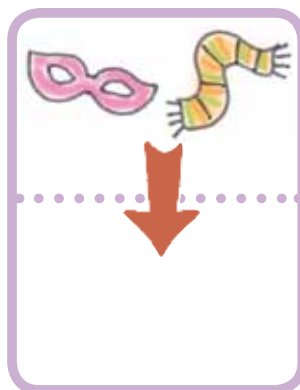
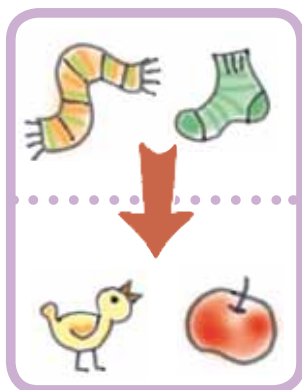
2

Vezesd a két gyereket a labirintus közepén levő maszkhoz, és közben olvasd össze az érintett betűket, így kiderül, minek szeretnének öltözni farsangkor.

3

Figyeld meg a varázsgép működését az első három keretben, majd mondd meg, mi fog kiesni belőle a negyedikben, ha fent bedobunk egy álarcot meg egy sálát?

VÍZSZINTES

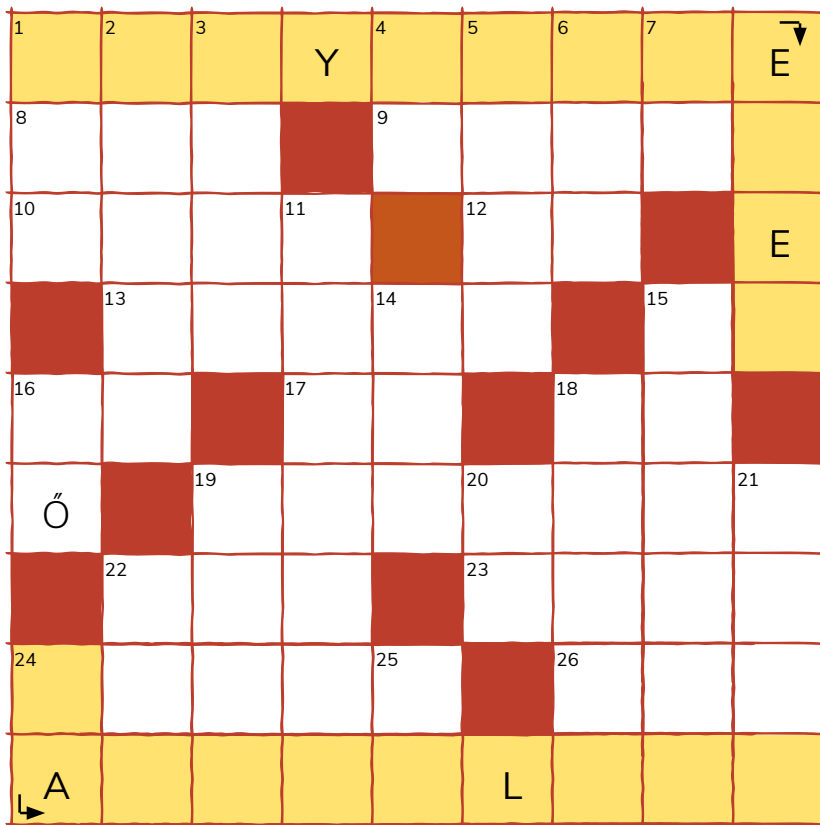
1. A megfejtés első része
8. Ehetővé váló (gyümölcs)
9. Hideg ellentéte
10. Lóköröm
12. Szikladarab
13. Földbe rejt, hantol
15. Hőmérő része!
16. Téli csapadék
17. Buta a közepén!
18. Lapos a szélein!
19. A legalsó festékréteg jelzője
22. Preparálni kezd!
23. Benedek ..., nagy mesemondónk
24. Egészségügyben használt, puha anyag
26. Végtelen álom!

FÜGGŐLEGES

1. Nemzet
2. Búzát betakarító
3. Gyíkszerű állat
4. Orosz Márta monogramja
5. Nektár lesz belőle!
6. Utó ellentéte
7. A pincébe
11. Védelmező erejű ékszere
14. Becézett Etelka
15. Ősz kezdete
16. Hüllőszélek!
18. Patás állat végtagja
19. Román művészet

4

Mit mond a hóember? Mondatának befejező részét a rejtvény megfejtéséből tudhatod meg.

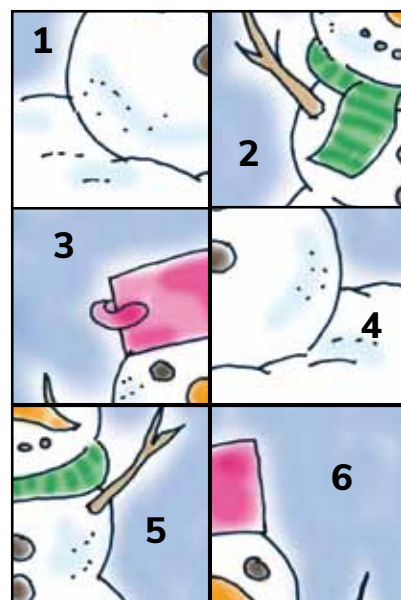
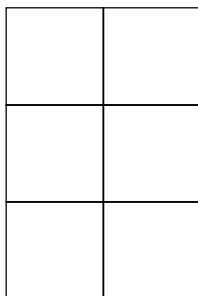

VAJNÁR ILONA rejtvénye

20. Péter Elek monogramja
21. Fejetlenül bókol!
22. Pandafejl!
24. A megfejtés második része
25. Fahéj magánhangzó!

5

Képzeltben vágd darabjaira a jobb oldali képet, majd illeszd össze őket úgy, hogy kialakuljon a helyes hóemberrajz. Milyen sorrendben kerülnek egymás mellé a részek? Töltsd ki az üres hálót.

Igyekezz, Tacsi,
.....!

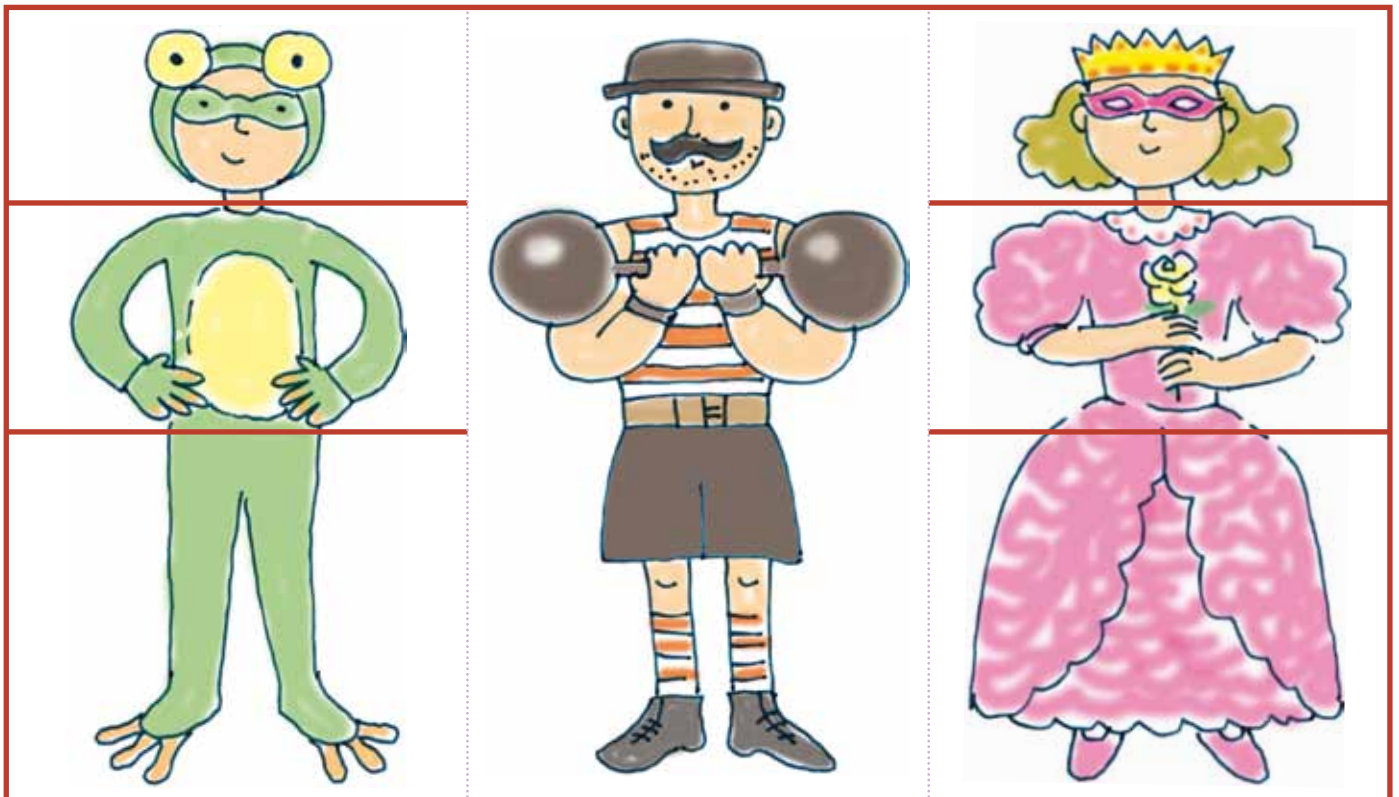

6 Kint hideg van, a kutyus pedig hosszú. A gazdi mondatának folytatása a rejtvény megfejtése: a meghatározások alapján, csupa kétbetűs szóval kell kitöltened a hálót.

1	2	3	4	5	6	5	6	1	7	8
9	2	10	11	12	11	13	10	8	14	

1. Kavics	6. Határozott névelő	11. Nem az
2. Szintén	7. Földet forgat	12. Nem ki
3. Téli csapadék	8. Téli sport	13. Lángol
4. Végül tűr!	9. Tehénbeszéd	14. Asztal közepe!
5. Patás négylábú	10. A tetejére	

7 Ollózd körül az alábbi kézimunkát, a vastag vonalak mentén vagdosd be, a szaggatottak mentén hajtogasd. A keletkezett „szárnyakat” helyesen hajtogatva Máté (a túloldalon pedig Hanna) háromféle jelmezt is magára ölt, ha pedig összeviszsa hajtogatod őket, vicces lesz az eredmény.

NEVESS VELEM!

- Hogy állítja meg az indián a teherautót?
- Rálép a fékre!
- ◆
- Akarsz sokat keresni?
- Igen.
- Akkor jól elbújok.
- ◆
- Miért karikás az ördög szeme?
- Mert az ördög soha-soha sem alszik.
- ◆
- Mennyi az ember átlagos alvásigénye?
- Csak még öt perc...
- ◆
- Miért nem eszik a bolond reggelire banánt?
- Mert az déligyümölcs.
- ◆
- Hogy öltözködnek az eszkimók?
- Amilyen gyorsan csak lehet!

NEVESS VELEM!

Tennivalók:

- lógni
- pihenni
- enni

Egy nehéz nap

- Gyerekek, mi az ember legjobb barátja? – kérdezi a tanító néni. A hétalvó Tomi bekibálja: – Az ágy!

8

Olvasd el figyelmesen az alábbi állításokat, majd színezd ki az ajándécsomagokat. Használd a színes pöttyöket: húzd ki minden állítás nyomán azt, amelyik „kiesik”.

1. Egyik csomag sem azonos színű a rajta levő szalaggal.
2. A páratlan számúak egyike sem piros.
3. A két szélső csomagon ugyanaz a két szín fordul elő.
4. Minden csomag más színű.

9

Az öt egyén fényképe, s velük együtt ritka keresztnevek is kettészakadt. Illeszd egybe az összeillő darabokat, és olvasd ki a nevüket.

BALTA-TON

ZELM-ELLA

ÁGOS-CIÁN

ANTON-IRA

FELÍ-ZÁR

